

VERKIEZINGSPROGRAMMA

Groenlinks Noordenveld 2010-2014

INLEIDING

Noordenveld is een prachtige plattelandsgemeente. Over het algemeen genomen kenmerkt de gemeente zich als een groene en rustige gemeente met nog veel ruimte. De kern Roden vormt hierop een uitzondering. Met de uitvoering van het *MASTERPLAN* is het centrum van Roden veranderd van een dorpse uitstraling in die van een “kleine stad”. Er kan haast gesproken worden over een van de voorsteden van de gemeente Groningen. In het kader van de *Regiovisie* staat er nogal wat te gebeuren in en om onze gemeente. Van Noordenveld wordt verwacht dat het samen met buurgemeente Leek 5800 nieuwe woningen bouwt tussen nu en 20 jaar. GroenLinks is tot nog toe erg kritisch geweest over deze hoge aantallen en zal zich ervoor blijven inzetten dat er niet voor leegstand wordt gebouwd en dat de waarden van het gebied zoveel mogelijk intact blijven. Door op bouwlocaties slimmer, compacter en duurzaam te bouwen realiseren we meer woningen zonder dat dit meteen ten koste hoeft te gaan van groen.

In de kleinere kernen zijn de sociale verbanden nog grotendeels intact. De leefbaarheid van de kleine kernen is voor GroenLinks een belangrijk programmapunt. De sociale structuur in de samenleving staat echter onder druk. Kinderen spelen minder op straat dan vroeger en voor een praatje met of een boodschapje voor de buurvrouw is minder tijd. De gestarte projecten in het kader van sociaal wijkbeheer zullen door GroenLinks krachtig worden ondersteund en verder uitgebreid.

Mensen willen nog wel lid worden van een vereniging of zich inzetten voor een vrijwilligersorganisatie als het hun directe interesse heeft of wanneer ze het belang ervan inzien. Dit heeft consequenties voor het vrijwilligerswerk, velen willen zich niet meer voor lange tijd binden.

De politiek wil de burger meer betrekken bij de politieke processen in zijn/haar gemeente, Groenlinks is het daarmee eens. Daarvoor is in 2002 het dualisme ingevoerd waarmee de gemeenteraad en Burgemeester en Wethouders (B en W) acht jaar ervaring hebben opgedaan. Het wennen aan de nieuwe rol van de gemeenteraad waarbij alle beleidsbevoegdheden van de gemeenteraad zijn overgegaan op het college van B en W, valt voor sommige raadsleden en collegeleden niet mee. De raad is onafhankelijk van het college komen te staan. Hierdoor kunnen raadsleden zich beter concentreren op hun kerntaken: het controleren van het college van B en W, door invulling te geven aan hun rol als volksvertegenwoordiger.

Tot op heden is ook bij de burger weinig gebleken van een grotere betrokkenheid bij het besturen van de gemeente. GroenLinks zal nog meer dan voorheen trachten de belangstelling en het meeleven van de burger te wekken en het dualisme goed vorm te laten krijgen.

De tweedeling – het verschil tussen arm en rijk – is in onze samenleving onder het kabinet Balkenende sterk toegenomen, dit manifesteert zich ook in Noordenveld. Ondanks pogingen van rijkswege om iedereen aan werk en dus aan een acceptabel inkomen te helpen, blijft een deel van onze samenleving aan de kant staan.

GroenLinks wil werken aan een samenleving waar mensen weer solidair met elkaar zijn. Meer met elkaar delen en elkaar de helpende hand bieden. Groenlinks wil niet alleen werken aan solidariteit hier in Noordenveld maar ook in groter, mondiale verbanden. Het behoort niet zo te zijn dat een klein aantal mensen op deze aarde in welvaart leeft en dat de andere, grotere groep op of zelfs onder het bestaansminimum moet leven.

GroenLinks vindt dat het anders moet en kan!

INHOUD:

1. Duurzame samenleving

- A. Schoner milieu
- B. Ruim baan voor fiets en OV
- C. Beperken vervuiling en overlast autoverkeer
- D. Ruimtelijke ordening, behoud en versterk de Groene Ruimte
- E. Wonen

2. Sociaal en solidair

- A Iedereen doet mee
- B Onderwijs
- C Zorg en welzijn
- D Kunst, cultuur en media
- E Internationale solidariteit

3. Een samenleving voor iedereen

- A Betrokken burgers; betrokken buurt
- B Preventie voor repressie
- C Een humaan asielbeleid
- D Integreren doe je samen

4. Betaalbaarheid

5. Algemeen bestuur

1. Duurzame samenleving.

- A Duurzaam
- B Schoner milieu
- C Afval
- D Ruim baan voor fiets en OV
- E Ruimtelijke ordening, behoud en versterk de Groene Ruimte
- F Wonen

1 A. Duurzaam

GroenLinks zet zich in voor een samenleving die duurzaam is. Dat betekent dat het milieu zo min mogelijk belast moet worden en dat er zuinig omgegaan wordt met de beschikbare bronnen. Het betekent ook zuinig zijn op de groene ruimte, daarin zo beperkt en compact mogelijk bouwen i.p.v. het landschap ongebreideld vol te bouwen met nieuwbouwwijken en bedrijventerreinen. Alleen zo kan er voorkomen worden dat toekomstige generaties de gevolgen van onze economische groei moeten betalen. Dus kiest GroenLinks voor openbaar vervoer en fiets, voor milieuvriendelijke bedrijvigheid en compact bouwen. Door slim beleid en innovatieve toepassingen kunnen ecologie en economie wel degelijk hand in hand gaan.

De toenemende energievraag, de eindigheid van de voorraden fossiele brandstoffen, de stijgende energieprijzen en de wereldwijde klimaatcrisis vragen om een ander energiebeleid. Meer ambitie van de politiek is hiervoor nodig. Niet alleen van het kabinet, ook van gemeenten. En vooral maatregelen die écht het verschil maken. Een aantal gemeenten heeft daarom de afgelopen jaren een duidelijke ambitie geformuleerd. Zij willen in 2030 “klimaatneutraal” zijn en streven naar een zo laag mogelijk energieverbruik, gebruik van duurzame energiebronnen en een zo gering mogelijke uitstoot van broeikasgassen. GroenLinks wil dat ook Noordenveld klimaatneutraal wordt in 2030. Dat kan de gemeente alleen sámen met burgers, instellingen en ondernemers realiseren. De komende vier jaar zetten we de eerste stappen naar dat doel, met een breed scala aan concrete maatregelen.

Voorstellen:

Energie

- De gemeente wordt lid van *Het Klimaatverbond* en werkt samen met andere gemeenten en provincies aan een beter klimaatbeleid.
- Er komt een stimuleringsfonds *Verantwoord Ondernemen*.
- Er worden initiatieven genomen die het energieverbruik van het gemeentelijke apparaat zal terugdringen.
- Er wordt een structureel klimaatbeleid ingevoerd waarbij naast energiebeleid ook wordt gewerkt aan CO₂-reductie door duurzame energie te gebruiken, duurzaam te bouwen en door duurzame mobiliteit.
- Installatie van zonnepanelen door particulieren zal worden gestimuleerd door middel van subsidies en/of renteloze leningen en advies.
- Voor huurwoningen zal voor energiebesparing een prestatieafspraken gemaakt worden met de woningbouwcorporaties, door het bevorderen van b.v. isolatie, zonnepanelen, enz.

- De gemeente zal de straatverlichting moderniseren en energiezuinig maken en als het verantwoord is bestaande straatverlichting verminderen.
- Gedurende de nachtelijke uren zal waar het mogelijk en wenselijk is de lichtsterkte van de straatverlichting worden gereduceerd. De gemeente wordt *Vriend van de Nacht* - een landelijke actie van Milieudefensie - en zij verplicht zich spaarzaam om te gaan met (openbare) verlichting. De gemeente zal ook pleiten voor een spaarzaam gebruik van reclame- en buitenverlichting door het zakenleven en de bevolking.
- Er worden prestatieafspraken gemaakt met woningcorporaties en projectontwikkelaars om alleen nog maar duurzaam te bouwen.

1B. Schoner milieu

Het is nodig zonder voorbehoud te kiezen voor een gezonder milieu. In het bijzonder de klimaatveranderingen over de hele wereld en de ernstige, ongezonde luchtverontreiniging in grote delen van Nederland geven op dit moment reden tot grote zorg. Het is dan ook noodzakelijk dat er met onmiddellijke ingang de milieunormen consequent gehandhaafd moeten worden en een beleid gevoerd moet worden dat de problemen grondig aanpakt.

Er kan lokaal gewerkt worden aan milieuvriendelijke systemen voor het gescheiden afvoeren van het hemel- respectievelijk rioolwater, het bevorderen van de bouw van energiezuinige woningen en bedrijven en aan het gebruik van energiezuinige apparatuur. Ook het bezuinigen op het energieverbruik zal een speerpunt moeten zijn. Investeren in duurzame energie zoals het stimuleren van het gebruik van alternatieve energiebronnen is dringend nodig.

De gemeente kan door aanmoediging, door goede argumentering, duurzaam ondernemen binnen de gemeentegrenzen stimuleren.

Noordenveld zou zich moeten aansluiten bij het *Klimaatverbond*, 130 gemeenten, alle provincies en 1 waterschap zijn er al lid van. Zij worden geadviseerd over een verantwoord klimaatbeleid en zij worden met diverse partijen, zoals VROM, het WNF en NOVIB met elkaar in contact gebracht om dit beleid beter vorm te geven.

Vergunningen en inspraak

- De gemeente controleert bedrijven en instellingen, handhaaft de milieuvergunningen en neemt de noodzakelijke maatregelen bij risicovolle bedrijven.
- De gemeente geeft bij het verlenen van vergunningen extra aandacht aan licht- en geluidshinder.
- De gemeente past gedoogbeleid alleen toe bij tijdelijke en kortdurende situaties
- Gedoogen mag alleen door het afgeven van een gedoogbeschikking op basis waarvan gehandhaafd wordt.-De gemeente neemt initiatieven om de intensieve veehouderij terug te dringen
- De gemeente gebruikt de mogelijkheid die de Wet milieubeheer haar geeft in "de Verruimde Reikwijdte", om bij vergunningverlening extra aandacht te geven aan energiebesparingen en de reducering van afval.

- De gemeente implementeert het *Verdrag van Aarhus* ten volle. Dit verdrag regelt dat zij volledige openbaarheid van zaken geeft in milieuzaken en dat de drempel tot inspraak voor de burger zo laag mogelijk wordt gemaakt.
- De gemeente besteedt bij alle vergunningverlening en milieubeleid aandacht aan een goede communicatie met de bevolking en zij licht de bevolking onverwijld in als er zich riskante situaties voordoen.
- De gemeente houdt het rampenplan actueel en brengt de burgers op de hoogte van de inhoud van het plan.

1C. Afval

De gemeente moet de burgers ervan overtuigen dat door het afzonderlijk inzamelen van metalen en kunststoffen het hergebruik daarvan toeneemt waardoor de kosten voor iedereen zullen dalen. Dit zal de burger een prikkel moeten geven om afval te scheiden.

Kortom, er moet gezorgd worden voor meer en verschillende afvalstromen. Naast de afzonderlijke, bestaande afvalstromen van gft, oud papier, glas en chemisch afval kunnen van het restafval nog b.v. kunststoffen en metalen afgescheiden worden.

Voorstellen

- Gescheiden inzameling (glas, oud papier, gft, bouwmaterialen, kunststoffen) zal verder worden geoptimaliseerd.
- Het voorkómen van zwerfvuil zal worden geïntensiveerd door voorlichting en promotie en het plaatsen van afvalbakken.
- De gemeente stelt middelen ter beschikking aan hondenbezitters, zodat de hondenpoep kan worden opgeruimd, dit zolang de hondenbelasting nog niet afgeschaft is.
- De gemeente dringt er bij het zakenleven op aan het gebruik van verpakkingsmaterialen zoveel mogelijk te beperken.
- Het zelf composteren zal blijvend gestimuleerd worden.
- De ontwikkeling en het gebruik van milieuvriendelijke systemen voor het gescheiden afvoeren van hemel- en rioolwater wordt gestimuleerd. In bestaande wijken zullen tijdens het grootonderhoud van huurwoningen deze systemen worden toegepast.

1D Ruim baan voor fiets en OV

GroenLinks wil dat het openbaar vervoer duurzaam is. GroenLinks wil een fijnmazig netwerk van OV-lijnen. De dienstregeling moet weer op peil worden gebracht. Bezuinigingen van het Rijk mogen niet leiden tot vershraling van het lokale OV. Gemeenten moeten een bijdrage leveren om het OV te versterken.

Daarnaast wil GroenLinks ruim baan voor de fiets, met een fijnmazig netwerk van comfortabele fietspaden en voldoende, overdekte, fietsenstallingen, vooral bij OV-knooppunten.

Er komt jaarlijks een uitvoeringsprogramma *Fiets*, met als actiepunt *Weer op de fiets naar school*, om het fietsgebruik te stimuleren. In het kader van de verkeersveiligheid is de gemeente zich ervan bewust dat zij een leidende rol heeft bij de gedragsbeïnvloeding van verkeersdeelnemers.

In samenwerking met organisaties op het gebied van de verkeersveiligheid, blijft de gemeente initiatieven ontplooiën om het gedrag van verkeersdeelnemers positief te beïnvloeden.

Voorstellen:

Openbaar Vervoer

- Om de automobilititeit terug te dringen start de gemeente in samenwerking met de partners in de *Regiovisie* experimenten met gratis of goedkoop openbaar vervoer.
- De gemeente neemt initiatieven om het OV (de bus) sneller, frequenter en comfortabeler te maken.
- Nieuwe woonwijken krijgen vanaf het begin een volwaardige OV-ontsluiting.
- Bij voorzieningen met veel bezoekers worden overdekte bushaltes geplaatst.
- Bij bushaltes behoren voldoende goede overdekte fietsenstallingen te zijn.

Fietsverkeer

- De fietspaden zullen in goede staat worden gehouden.
- Veilige schoolroutes zullen schoolkinderen in staat moeten stellen zelfstandig met de fiets of de benenwagen naar school te gaan.
- In de kernen komt voldoende stallingruimte voor de fiets, met *Fietsparkeermerk* (stuurbreedte, overkapping, verlichting, diefstalpreventie).

Beperken vervuiling en overlast door autoverkeer

Jaarlijks sterven mensen vroegtijdig door milieuvervuiling, voornamelijk veroorzaakt door het autoverkeer. De groei van het verkeer, de opkomst van zwaardere auto's en de steeds breder wordende landbouwvoertuigen zal dit probleem voorlopig alleen maar verergeren. De groei van het verkeer leidt tot geluidsoverlast, fijnstof en tot een onveiligere leefomgeving zeker voor kinderen. GroenLinks verzet zich tegen het klakkeloos vermeerderen van het aantal meters asfalt als oplossing voor het bereikbaarheidsprobleem. In de bebouwde kom kiezen we voor investeringen ten gunste van het openbaar vervoer en de fiets en tevens zijn we voor het beperken van het autoverkeer.

Voorstellen

- De centra van de dorpen worden autoluw gemaakt.
- Gemeentelijke diensten stappen bij vernieuwing van het autopark over op auto's die het milieu het minst belasten.
- Er komen geen nieuwe wegen, rondwegen en/of wegverbredingen in het bestaande bebouwde gebied.
- In woonwijken, kleine dorpen en rond scholen geldt een maximumsnelheid van 30 km of lager; deze gebieden worden als zodanig ingericht.
- Ook op de overige gemeentelijke wegen wordt vanwege veiligheid, vervuiling en geluidsoverlast de rijsnelheid verlaagd naar 60 respectievelijk 50 en 30 km.
- De gemeente geeft uitvoering aan het *Besluit Luchtkwaliteit* en zij stelt een luchtkwaliteitplan op.
- GroenLinks is voor betaald parkeren in het centrum van Roden.

1E. Ruimtelijke ordening, behoud en versterking van de groene ruimte

Iedere burger moet in staat gesteld worden invloed uit te oefenen op de vormgeving van de eigen leefomgeving.

GroenLinks wil meer aandacht en geld voor groen en natuur. Het Rijk schaft met de *Nota Ruimte* bijna alle beschermende regels af. Het is aan de gemeenten om tegenwicht te bieden en het eigen onbebouwde gebied wel groen te houden.

Grote aaneengesloten natuurgebieden zijn van vitaal belang voor de kwaliteit en veerkracht van ecosystemen. Door het vormen van ecologische zones kan de diversiteit en de levensvatbaarheid van dergelijke ecosystemen enorm worden vergroot. Deze lokale ecologische verbindingen kunnen zowel door het stedelijke als landelijke gebied lopen.

De gemeente kan hier een belangrijke rol in hebben door een actief beleid te voeren. Hierbij kunnen we denken aan aankoop, subsidies en kavelruil.

Natuurbeheer wordt in goed overleg met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Waterschappen en de agrarische sector vormgegeven.

Bij het beheer en onderhoud van het landschap en bij het creëren en verbeteren van wandel- en fietsroutes kan de agrarische sector worden gestimuleerd de bakens te verzetten en meer aan recreatie en natuurontwikkeling te doen.

Uiteraard helpt het als daar een toereikende vergoeding tegenover staat.

Ook in en rond bebouwd gebied moet meer natuur komen. Het aanwezige groen moet gevarieerder en uitgebreid worden. Door bouwlocaties slimmer en compacter te bebouwen en oog voor de culturele en landschappelijke open ruimtes te hebben, kan het arsenaal woningen uitgebreid worden, zonder dat dit ten koste gaat van waardevol groen.

Hetzelfde geldt voor de bedrijventerreinen. Ook hier is het mogelijk door een inventievere bebouwing, maar ook door een goede logistieke en infrastructurele planning, meer bedrijven te herbergen. Zodoende kunnen kostbare natuur en open ruimte gespaard blijven. Bedrijven die zuinig omgaan met ruimte genieten de voorkeur.

In open ruimtes met een hoge landschappelijk of cultuurhistorische waarde wordt niet gebouwd.

Samen met onze buurgemeenten worden afspraken gemaakt - zoals dit nu gebeurt in de *Regiovisie Groningen Assen* - over wat en waar zal worden gebouwd. Concurrenieren om dezelfde bewoners en bedrijven is niet zinvol.

Vrijkomende boerderijen worden eventueel omgebouwd tot appartementen voor senioren of starters.

Voorstellen:

- Bestemmingsplannen worden geactualiseerd om groene gebieden groen te houden en ecologische zones te versterken.
- Bestaande afstemming met de buurgemeenten worden geïntensiveerd conform de in de *Regiovisie Groningen Assen* gemaakte afspraken.
- Er komt een groenplan voor het planten van bomen en struiken in de bebouwde kom.
- Ecologische zones worden met elkaar verbonden en als het even kan de bebouwde kom ingetrokken.

- Er komt een bouwgrens rond de kernen, in principe mag daar niet buiten gebouwd worden.
- Er wordt zoveel mogelijk compact gebouwd, hoogbouw alleen als het een hoge beeldkwaliteit heeft.
- Er komt meer openbaar groen want dit is noodzakelijk voor het welzijn.
- Natuurbeheer door boeren wordt gestimuleerd en ondersteund.
- Er komen meer wandelroutes terug door het landschap. Met landeigenaren, boeren en waterschappen worden hierover afspraken gemaakt.
- Bestaande wandel- en fietsroutes worden beschermd. Niet alleen recreatieve routes maar ook routes voor woon-, werk-, winkel- en schoolverkeer.
- Hergebruik van gebouwen heeft de voorkeur boven sloop. Vrijkomende boerderijen worden creatief verbouwd tot appartementen voor senioren en/of starters.
- Het ruimtegebruik van bestaande bedrijventerreinen wordt geïntensiveerd om de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen overbodig te maken.
- In de gemeentelijke welstandsnota worden voor bedrijventerreinen extra kwaliteitseisen opgenomen.
- In woongebieden komt voldoende speelruimte die beantwoordt aan de fantasie van de kinderen.
- Er komt geen ruimte voor glastuinbouw en bollenteelt wordt, daar waar mogelijk, geweerd.
- Bedrijven die milieulast veroorzaken, worden op aparte bedrijventerreinen ondergebracht. Wonen en kleinschalige bedrijvigheid worden waar dit kan gemengd.
- Geen baanverlenging vliegveld Eelde.

1 F Wonen:

Wonen is een basisbehoefte. Voor alle lagen van de bevolking moeten goede betaalbare woningen beschikbaar zijn. Op dit moment stagneert de doorstroming. Tegelijkertijd bouwen veel gemeenten steeds meer duurdere koopwoningen. GroenLinks wil dat er voldoende woningen voor de sociale sector beschikbaar blijven of komen. Daartoe willen we waterdichte afspraken maken met de corporaties en de projectontwikkelaars.

In overleg met de ontwikkelaars en de corporaties dienen programma's te worden opgezet waardoor ouderen, jongeren, starters en mensen met een laag inkomen aan passende en betaalbare woonruimte kunnen komen.

GroenLinks wil de kloof tussen kopen en huren verkleinen door betaalbare levensloopbestendige woningen te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld door het bevorderen van deelkoopprojecten, initiatieven waarbij huurders niet de grond maar alleen het casco van de woning kopen, of andere alternatieve koopvormen.

Door een gevarieerd woningaanbod in de wijken te realiseren, worden de diversiteit en de leefbaarheid in de wijk vergroot. Door zowel goedkope sociale woningbouw als woningen voor de middenklasse en duurdere (koop)woningen te realiseren, wordt het mogelijk in de eigen wijk wooncarrière te maken, het zogenaamde doorstromen in eigen wijk

De gemeente stimuleert alternatieve vormen van energiegebruik voor het verwarmen van woningen bij nieuwbouw en in de bestaande woningvoorraad.

Kleine kernen

Om leegloop tegen te gaan en het wegvallen van voorzieningen en de sociale samenhang te voorkomen, kan het noodzakelijke zijn dat kleine kernen op beperkte schaal groeien.

Voorstellen

- In de prestatieafspraken met de woningcorporatie(s) wordt vastgelegd dat de huren in principe niet meer stijgen dan de inflatie.
- Gemengde bebouwing wordt bevorderd: goedkoop en duur, koop en huur door elkaar.
- Gemeenten zetten zich in voor meer betaalbare woningen voor jongeren, alleenstaanden, starters, ouderen en mensen met een handicap.
- GroenLinks wil dat van het woningarsenaal ten minste 40 % bestaat uit (huurwoningen voor de sociale sector en 10 % uit koopwoningen voor die sector. Samen met woningcorporaties worden alternatieve koopmethoden ontwikkeld om betaalbare starterwoningen te realiseren.
- Ouderen die nu in een (te ruime) eengezinswoning zitten, worden gestimuleerd om door te stromen naar seniorenwoningen. Een goed aanbod van comfortabele en betaalbare appartementen zou de beste stimulans zijn. Daarnaast zouden ze bijvoorbeeld een verhuispremie kunnen krijgen.
- De gemeente inventariseert mogelijke inbreidingslocaties. Inbreiden moet deel uitmaken van het aanwijzen waar woningen gebouwd moeten worden.
- In de kernen wordt zo gevarieerd mogelijk gebouwd. Het is niet evenwichtig als de seniorenflats in het centrum geconcentreerd worden.

2. Sociaal en solidair

A Iedereen doet mee

B Onderwijs

C Zorg en welzijn

D Kunst, cultuur en media

E Internationale solidariteit

Sociaal en solidair

GroenLinks bepleit een solidaire samenleving waarin welvaart en middelen eerlijk verdeeld worden. Niet alleen op wereldschaal maar ook op lokaal niveau. Dat betekent dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen.

Allereerst streeft GroenLinks ernaar dat zoveel mogelijk mensen aan de slag komen. Werk geeft niet alleen inkomen, het geeft ook zelfvertrouwen, het emancipeert en het geeft een positie in de samenleving.

Zij die op de arbeidsmarkt geen plek kunnen vinden of niet kunnen werken, moeten extra ondersteund worden. Dat kan door hen te helpen hun leven zelf vorm te geven, door het aanbieden van betaalbare zorg, scholing of - al dan niet gesubsidieerd - werk. Een solidair en ruimhartig minimabeleid is bittere noodzaak.

Er moet voldoende goede betaalbare woonruimte beschikbaar zijn evenals toegankelijke sportfaciliteiten en een laagdrempelig, betaalbaar cultuuraanbod.

2A. Iedereen doet mee

Economie

Economie is voor GroenLinks niet alleen maar economische groei. GroenLinks streeft naar werkgelegenheid. Juist ook voor jongeren zonder werkervaring en voor mensen met weinig opleiding of met een taalachterstand. Dit betekent niet dat we kiezen voor massale bedrijventerreinen vol loodsen en industrie in de hoop werk te creëren. Deze terreinen blijken er landelijk al meer dan genoeg te zijn en bovendien is het niet de bedrijvigheid die we willen steunen. Zonder iets aan deze werkgelegenheid af te willen doen, wil GroenLinks voor de toekomst inzetten op de creatieve economie: kleine en grote bedrijven in de kennis- en adviessector, in toerisme, in kunst en cultuur, in de zorg en andere dienstverlening. Dit is hoogwaardige bedrijvigheid die op dit moment een grote groei doormaakt. Het is tevens bedrijvigheid die goed in te passen is in ons dichtbevolkte land.

De gemeente heeft niet erg veel invloed op het economische klimaat. De kenmerken en de ligging van de regio zijn meestal bepalend. De gemeente kan wel de vestiging van hoogwaardige kennisintensieve bedrijven aanmoedigen. De vestigingsvoorwaarden voor de creatieve economie blijken meer te liggen in goedkope kantoorruimte, een aantrekkelijke omgeving met een divers en open cultureel klimaat dan in de aanleg van snelwegen en bedrijventerreinen.

Participatie

Betaald werk is voor veel mensen belangrijk. Het biedt kansen talenten te ontplooiën en economisch zelfstandig te zijn. Maar er is meer dan werk in het leven.

Betaald werk moet te combineren zijn met zorg voor de kinderen of de ouders en met vrijwilligerswerk. Sociale diensten dienen oog te hebben voor het individu.

Meedoen in de maatschappij is daarbij het belangrijkste uitgangspunt. Daartoe dient de gemeente ook andere vormen van participatie mogelijk te maken. Vaak kunnen mensen nog een heel belangrijke bijdrage leveren als ze in een beschermde omgeving hun werk kunnen doen. Voor deze groep moeten gesubsidieerde participatiebanen geschapen worden en behouden blijven, zoals de ID-banen.

Degenen die niet in staat zijn betaald werk te bemachtigen, moeten zich niet uitgesloten voelen maar een volwaardige rol kunnen vervullen in de samenleving.

Voor hen dient er een goed en toereikend vangnet te zijn. De wet *Werk en Bijstand* biedt gemeenten nog enige vrijheid hier invulling aan te geven.

Vrijwilligerswerk zal worden gestimuleerd. Door een vrijwilligersvergoeding te geven worden belemmeringen weggenomen.

GroenLinks is voor een ruimhartige inkomensondersteuning via de bijzondere bijstand maar ook bijvoorbeeld via een goede collectieve zorgverzekering en schuldhulpverlening.

Werk:

GroenLinks gelooft niet in eigen schuld, dikke bult. We geloven ook niet dat werkloosheid alleen een verantwoordelijkheid van de werkloze is. Overheid en

werkgevers moeten hierin mede hun verantwoordelijkheid nemen. Door te strijden tegen arbeidsmarktdiscriminatie, het bieden van scholingsprogramma's en deeltijdwerk mogelijk te maken. Dit kan bereikt worden door onder andere het maken van afspraken met het bedrijfsleven.

Reïntegratie

Door een goede heldere opdracht te verstrekken aan de reïntegratiebedrijven die de werkzoekenden naar werk moeten begeleiden, kan ervoor gezorgd worden dat mensen optimaal begeleid worden. GroenLinks zet zich in voor een goede positie van de uitkeringsgerechtigden. De uitkeringsgerechtigde moet zelf een actieve rol kunnen hebben in het vinden van werk, het zogenaamde reïntegratieproces. Immers, hoe groter de motivatie en de betrokkenheid van de uitkeringsgerechtigde is, hoe groter de slagingskans van het reïntegratietraject.

De gemeente is belangrijk als werkgever. Wij willen dat de gemeente hierin het goede voorbeeld geeft.

Het personeelsbestand moet een weerspiegeling zijn van de bevolkingssamenstelling.

Voorstellen:

- Er komt meer ruimte voor startende kleine bedrijven.
- Bestemmingsplannen worden zodanig aangepast dat kleine bedrijfjes die zich daarvoor lenen en die geen milieuproblemen veroorzaken, ook in de woonwijken gevestigd kunnen worden. Dit zal de levendigheid in de wijk bevorderen
- Voor grootschalige bedrijventerreinen is voorlopig geen ruimte nodig.
- De gemeente maakt binnen het budget van de *Wet Werk en Bijstand* middelen vrij of zij verschaft die uit eigen middelen voor het behoud van ID-banen.
- Voor de groep die geen reële uitstroommogelijkheid naar regulier werk heeft, worden zogenaamde participatiebanen gecreëerd
- De positie van de uitkeringsgerechtigden wordt verbeterd. Zij krijgen inspraak in het te volgen reïntegratietraject. Ook krijgen ze als zij het oneens zijn met het aangeboden traject recht op een second opinion. De uitkeringsgerechtigde dient beschouwd te worden als contractpartner, net als het CWI en het reïntegratiebureau. Daarmee wordt de betrokkenheid en de motivatie van klant groter evenals de kans op een succesvol traject.
- Als het vinden van betaald werk (nog) niet tot de mogelijkheden behoort - bijvoorbeeld door persoonlijke problemen of leeftijd - moet men ondersteund en/of geschoold worden. Iemand onder druk zetten om een baan te vinden die er voor hen toch niet is, is niet juist. Voor hen komt er een (tijdelijke) ontheffing van de sollicitatieplicht.
- Mantelzorgers en uitkeringsgerechtigden die vrijwilligerswerk doen, krijgen al dan niet tijdelijk eveneens vrijstelling van de sollicitatieplicht.

2B.Onderwijs

Onderwijs is een recht. Onderwijs is ook een van de belangrijkste middelen om kansenarmoede tegen te gaan. GroenLinks is voorstander van een sluitende ketenaanpak. Dat begint met een goed systeem om leerlingen te

volgen en met het vroegtijdig signaleren van gedrag- en of leerproblemen. Het tweede-taal-onderwijs is voor jong en oud van groot belang. Het kan jonge leerlingen helpen taalachterstanden in te lopen en volwassenen betere kansen bieden op de arbeidsmarkt. De integratie en participatie in het openbare leven wordt daarmee vergemakkelijkt.

Het is van belang dat alles op alles gezet wordt om leerlingen binnen boord te houden. Een groot aantal kinderen en jongeren krijgt te maken met jeugdhulpverlening. Vaak gaan dan hun schoolprestaties achteruit. Signalering vanuit scholen gebeurt doorgaans te laat en de jeugdhulpverlening komt pas in beeld als het echt misgaat. Uitvalpreventie, anti-spijbelmaatregelen en een opvangnetwerk voor vroegtijdige schoolverlaters zijn van groot belang.

Ook leer-werkervaringstrajecten kunnen een belangrijk middel zijn om te voorkomen dat jonge mensen in een negatieve spiraal terechtkomen.

De *Bredeschool* is een concept dat zich hier uitstekend voor leent.

Onderwijs-, zorg- en welzijnsinstellingen werken hierin samen om kinderen en ouders te ondersteunen. Deze school is een onlosmakelijk deel van een wijk en van een breder aanbod dat de gemeente doet om de ontplooiing van kinderen te verbeteren en achterstanden te voorkomen. GroenLinks wil het ontstaan van bredescholen stimuleren en zo mogelijk verbeteren.

Onderwijs voor volwassenen is van groot belang om hun kansen te bieden.

Let wel: als aan randvoorwaarden als kinderopvang niet wordt voldaan, is de kans op het bereiken van vrouwen klein, zeker de allochtone vrouwen.

De gemeente is deels verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen. We vinden het belangrijk dat onze kinderen les krijgen in deugdelijke gebouwen met goede en veilige voorzieningen. Als de gemeente zelf een bijdrage kan leveren, moet dat gebeuren. Maar ook moet de gemeente zo nodig schoolbesturen aansporen goed onderhoud te plegen.

Voorstellen

- In overleg met de onderwijsinstellingen wordt het IHP (*Integraal HuisvestingsPlan*) actueel gehouden.
- De gemeente brengt scholen en bedrijfsleven met elkaar in contact om stage- of leerplekken voor (vroegtijdige) schoolverlaters te creëren.
- Het concept van de zogenaamde Bredeschool wordt verder uitgebouwd en ontwikkeld.
- Het leerling-volg-systeem wordt verder ontwikkeld.
- De ketenaanpak (aanpak vanaf het constateren van het probleem tot en met de aanpak) voor scholing en schoolverzuim zal worden voortgezet.
- Buitenschoolse programma's, in samenwerking met overheid en bedrijfsleven, gericht op vaardighedenontwikkeling, worden gestimuleerd. Jongeren kunnen tijdens deze cursussen vaardigheden voor de arbeidsmarkt aanleren, bijvoorbeeld door het volgen van een computercursus en door aandacht te geven aan gedragscodes (geen petje of naveltruitje in de werkomgeving).

Er dient aandacht te zijn voor binnenschoolse programma's die zijn gericht op sociale vaardigheden en expressie.

- Er worden zorgteams opgericht. In een team zitten vertegenwoordigers van de desbetreffende scholen, maatschappelijk werk, jeugdhulpverlening, politie en de gemeente. Een zorgteam komt dan regelmatig bij elkaar en

bespreekt signaalkinderen. Vervolgens wordt voor de aanpak van de problemen een behandelplan vastgesteld.

- Het schoolzwemmen blijft gehandhaafd.

2C. Zorg en Welzijn:

Bij zorg en welzijn is nog veel aandacht nodig voor de ingevoerde *Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)*. De wet kent de gemeente een belangrijke regierol toe. GroenLinks wil dat de gemeente die rol voortvarend oppakt. Het streven naar integratie van zorg in de maatschappij sluit aan bij GroenLinkse ideeën over het mogelijk maken van individuele keuzes. Daarvoor moet dan wel een aantal voorwaarden worden gerealiseerd. In een zich verhardende ieder-voor-zich samenleving liggen vereenzaming en verloedering op de loer.

Om kwetsbare groepen volwaardig mee te laten draaien in de samenleving is het noodzakelijk dat er ruimte voor hen wordt gemaakt. Het confronteert iedereen met de kwetsbare kanten van het bestaan. Zo kan een vriendelijkere, en tolerantere samenleving ontstaan.

Kwetsbare groepen moeten in de gelegenheid worden gesteld op hun eigen manier een bijdrage te leveren aan de samenleving.

Contact tussen kwetsbare mensen en anderen komt niet vanzelf tot stand.

Een persoonlijke coach of ambassadeur kan het contact tussen mensen, zorgondersteuners en zorgaanbieders in goede banen leiden. De coach kan een vrijwilliger, familielid of betaalde kracht zijn.

De leefbaarheid en de veiligheid die inwoners ervaren in een gemeente hangt in sterke mate af van een stevig netwerk van gemeente, burgers en instanties. GroenLinks wil daarom dat de gemeente samenhangende voorzieningen op wijkniveau realiseert die toegankelijk en betaalbaar zijn. Het gaat niet alleen om vervoer, huishoudelijke hulp en dagbesteding. Minstens zo belangrijk zijn welzijnsvoorzieningen als ontmoetingsmogelijkheden voor jong en oud, het ontwikkelen en ondersteunen van vrijwilligersprojecten of de ondersteuning van mantelzorgers. Deze preventieve collectieve activiteiten kunnen in een aantal zaken het beroep op individuele op zorg voorkomen.

Jeugdbeleid: Kiezen voor jongeren

Noordenveld moet een fijne plek zijn voor kinderen. Ze moeten zorgeloos kunnen opgroeien: in een goede sfeer thuis, met voldoende speel- en sportruimte in de buurt en mogelijkheden om mee te doen in allerlei verenigingen. We willen ze hiertoe alle ruimte geven, ze serieus nemen en steun bieden, maar ook grenzen stellen en onacceptabel gedrag corrigeren.

Het aanbod van de reguliere voorzieningen in de gemeente Noordenveld waar kleine kinderen tot jongvolwassenen gebruik van maken moet worden versterkt. Kinderopvang, peuterspeelzalen, onderwijs, zorg en vrijetijdsvoorzieningen dienen zodanig op elkaar aan te sluiten dat ze tegemoetkomen aan de basisbehoeften van kinderen en hun ouders/opvoeders. Hoe meer dit het geval is, des te meer mogelijkheden hebben jeugdigen om positieve ervaringen op te doen die bijdragen aan hun welzijn en ontwikkeling. Die positieve ervaringen zijn voor alle kinderen goed, maar vooral voor kinderen in achterstandssituaties.

Kinderen mogen er op rekenen dat de professionals die ze tegenkomen in opvang, onderwijs en allerlei buitenschoolse activiteiten in staat zijn te signaleren dat een kind problemen heeft en extra aandacht nodig heeft. Gespecialiseerde deskundigheid moet dan gemakkelijk ingeroepen kunnen worden om de reguliere voorziening te versterken of ondersteuning te bieden in de eigen leefomgeving.

Opvoeden is leuk. Toch zit iedereen wel eens met vragen over opgroeien en opvoeding. Hulp vragen en hulp krijgen moeten vanzelfsprekender worden. Een Centrum voor Jeugd en Gezin kan hier aan bijdragen, als jongeren en opvoeders voor informatie, voorlichting en hulp dichtbij huis terecht kunnen en het even herkenbaar en gemakkelijk toegankelijk wordt als het consultatiebureau nu.

Kinderen zijn van groot belang voor de leefbaarheid van de gemeente. Daarom dient bij de inrichting van de openbare ruimte meer rekening gehouden te worden met kinderen. Straten horen veilig voor hen te zijn. Er moet ruimte voor jongeren worden gereserveerd en ingericht. Een gemeente die vriendelijk is voor kinderen, is vriendelijk voor iedereen.

Onze samenleving is steeds meer geneigd om jongeren die op straat 'hangen' als een probleem te zien. Wij beschouwen flaneergedrag van jongeren op straat als een normaal verschijnsel dat te maken heeft met hun behoefte om elkaar te ontmoeten. Jongeren horen die gelegenheid ook te hebben; de publieke ruimte is er immers voor iedereen. Soms gaat het hanggedrag echter gepaard met ernstige overlast voor de omgeving en onwettig gedrag. Dan is ruimte bieden niet langer gepast en ingrijpen nodig. Niet alleen om de veiligheid in de wijk te verbeteren, maar ook om jongeren te leren hoe ze zich in de publieke ruimte moeten gedragen en om een verder afglijden in criminaliteit te voorkomen.

Jongeren weten zelf het best wat er leeft onder jongeren. Daarom moet de gemeente meer van hun deskundigheid gebruikmaken, hen uitdagen zich in te zetten voor de samenleving, de eigen buurt of projecten waar jongeren zelf baat bij hebben. We willen ze meer verantwoordelijkheid geven. Participatie kan zo een antwoord zijn op de klacht van jongeren 'dat er niets te doen is in Norg, Peize of Roden en dat ze zich vervelen. Participatie vergroot hiermee ook de vrijheden van jongeren.

Sport

Sporten is gezond. Het belang van sport en gezond bewegen voor de preventieve volksgezondheid wordt steeds duidelijker. Overgewicht resulteert niet alleen in een mindere goede gezondheid, het verkort aantoonbaar het leven.

De ouderen bereiken veelal een hogere leeftijd dan voorheen. Ook voor hen is bewegen noodzakelijk. Een bijkomend voordeel is dat sporten mensen uit hun geïsoleerde positie haalt.

Voorstellen:

- Mantelzorgers worden ondersteund en ontlast, bijvoorbeeld door het activeren van een steunpunt *mantel- en respijtzorg* (zorg waardoor een mantelzorgverlener tijdelijk wordt vrijgesteld zodat een vaak broodnodige pauze of vakantie mogelijk is).
- GroenLinks is voorstander van multifunctionele centra waar iedereen uit de wijk terecht kan voor een vraag over het persoonsgebonden budget, de griepvrij, een opvoedkundig advies, een vrijwilligersbaan, een potje biljarten of een kopje koffie.
- Er worden dienstencentra ingesteld om het mogelijk te maken dat men ook langer zelfstandig kan blijven wonen. Denk aan diensten als huishoudelijke hulp, hulp bij het aankleden, wassen en dergelijke, boodschappendiensten, maaltijdservice, vervoer, klussendiensten en ondersteuning bij persoonlijke contacten en persoonlijke administratie.
- Er wordt een raad ingesteld met een zware adviesrol over de voorzieningen en diensten in de wijk. Leden van de raad zijn de betrokkenen: cliënten, mantelzorgers, andere vrijwilligers en professionals. Denk aan thuiszorgmedewerkers, begeleiders van dagbesteding, maatschappelijk werkers, huisartsen.
- GroenLinks wil het maatschappelijk werk, het welzijnswerk en het vrijwilligerswerk stimuleren en versterken.
- Er is nu eindelijk een jongerencentrum in Roden gerealiseerd (Chill out). Deze jongerenvoorziening zal verder gefaciliteerd moeten worden, om volwaardig uit te groeien tot een open jongerencentrum. Ook de andere jeugdsoorten her en der in de gemeente kunnen wel een impuls gebruiken.
- De gemeente stimuleert en faciliteert de sportverenigingen in Noordenveld. Zij initieert samenwerking tussen sport, welzijnsorganisaties en onderwijs. De intentie van onze gemeente om zogenaamde combifunctionarissen aan te gaan stellen, is een stap in de goede richting.
- De gemeente neemt het initiatief om zo veel mogelijk Noordenvelders aan het bewegen te krijgen!

Dierenwelzijn

De gemeente is verantwoordelijk voor de bescherming van dieren binnen haar grenzen. Zij ontwikkelt een dierenwelzijnsbeleid. De wethouder met dierenwelzijn in de portefeuille is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit beleid.

Bij plannen voor ruimtelijke ingrepen wordt vooraf goed beoordeeld of deze wellicht nadelige consequenties hebben voor de in het wild levende beschermde dieren .

Voorstellen:

- De biologische veehouderij wordt gestimuleerd.
- Schade door wild wordt op een diervriendelijke manier tegengegaan
- Bij kinderboerderijen dient de nadruk te liggen op hun educatieve taak.

2D. Kunst, cultuur & media:

Bij een moderne en progressieve samenleving hoort ook een sterk cultureel klimaat. Om zo'n klimaat tot stand te kunnen brengen en te kunnen behouden,

moet de verschraving van het culturele aanbod tegengegaan worden en de bereikbaarheid en participatie eraan vergroot worden. Dit wil GroenLinks doen door het goede te behouden en vernieuwende kunst- en cultuuruitingen te stimuleren.

GroenLinks streeft naar een verscheidenheid aan culturele stromingen die zichtbaar moeten zijn in het gemeentelijke culturele aanbod.

GroenLinks vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen kennis kunnen nemen van en plezier kunnen beleven aan cultuur. Dit betekent dat wij ons zullen inzetten om kunst voor iedereen bereikbaar te maken.

GroenLinks streeft naar stimulering en intensivering van kunsteducatie. Hierbij is onder andere de versterking van de afstemming tussen provinciale steunfuncties en het onderwijs in gemeenten van belang. De kwaliteit van het aanbod en de aansluiting tussen de basisschool en de bovenbouw dienen verbeterd te worden.

GroenLinks wil afstemming tussen de amateurkunst en kunsteducatie. Dit is van belang voor zowel de toekomstige doorstroming binnen de amateurkunst als het daadwerkelijk stimuleren van culturele interesses bij de jeugd.

Een bibliotheek is een onmisbare voorziening. Bibliotheken zijn niet alleen een bron van kennis maar ook van verstrooiing. En, niet onbelangrijk, een bibliotheek vervult een belangrijke sociale functie in de buurt.

GroenLinks is voorstander van het behoud van de streektaal. Waar mogelijk worden initiatieven om de Drentse Toal te bevorderen, ondersteund.

Voorstellen:

- De samenwerking tussen instellingen binnen de cultuursector zelf en de samenwerking van de cultuursector met verschillende andere sectoren wordt bevorderd.
- De musea in de gemeente worden blijvend ondersteund.
- Het zogenaamde *Kunstmenu* voor scholieren wordt gestimuleerd. Leerlingen kunnen kiezen uit verschillende cultuuractiviteiten die in het kader van schoolse activiteit aangeboden worden.
- De buurtbibliotheken moeten behouden blijven en voor iedereen bereikbaar zijn. Een goed spreidingsbeleid van filialen en de inzet van bibliobussen voor de kleinere kernen maakt dit mogelijk.

2E: Internationale solidariteit: denk mondiaal, handel lokaal

In veel landen hebben mensen minder kansen op een goed leven dan in Nederland. De kloof tussen arm en rijk wordt zelfs groter. Ook worden de armste landen het meest getroffen door de gevolgen van de economische recessie en de klimaatcrisis.

GroenLinks staat voor internationale solidariteit en sociale rechtvaardigheid. Wij vinden dat iedere wereldburger recht heeft op werk en een volwaardig inkomen, huisvesting, onderwijs en gezondheidszorg en om in vrijheid het eigen leven te kunnen vormgeven.

Om dit te bereiken is een herverdeling van macht en middelen nodig, en een eerlijke internationale handel. Hier ligt een belangrijke taak voor nationale

regeringen, de Europese Unie, de Verenigde Naties en andere internationale organisaties.

Maar ook gemeenten vormen hierbij een onmisbare schakel: op lokaal niveau kan iedereen bijdragen aan een sociaal, economisch en ecologisch duurzame wereld. De gemeente kan dat zelf doen, maar ook haar inwoners daartoe aanmoedigen.

Voorstellen:

- Een deel van de gemeentelijke beleggingen wordt gedaan in zogenaamde microkredieten. Hiermee worden duurzame, kleinschalige projecten gefinancierd in ontwikkelingslanden.
- De gemeente committeert zich aan het convenant *Duurzaam Inkopen*.
- De gemeente Noordenveld wordt Millennium gemeente.

3 Een samenleving voor iedereen

- A Betrokken burgers; betrokken buurt
- B Preventie voor repressie
- C Een humaan asielbeleid
- D Integreren doe je samen

Inleidingen

Een samenleving voor iedereen

Een samenleving voor iedereen, dat is wat GroenLinks nastreeft. Een samenleving waarin iedereen meedoet en waar plaats is voor iedereen. Een samenleving ook, waarin het duidelijk is wat wel en niet kan en mag, met voor iedereen gelijke rechten en plichten. Waar ieders rechten worden beschermd en waar misdaad, discriminatie en geweld worden bestraft. Zo een samenleving vereist van de politiek dat ze echt naar de burgers luistert, en problemen probeert op te lossen. Maar ook dat de politiek duidelijke keuzes maakt en die duidelijk communiceert. Dat is iets anders dan: u-vraagt-en-wij-draaien.

Groenlinks maakt een duidelijke keuze: wij kiezen voor een samenleving waar plaats is voor iedereen: wit, zwart, homo, hetero, man, vrouw, oud en jong. Dat vergt een open houding en goede communicatie. Maar ook: een beetje inschikken om ruimte te maken voor anderen. Dat kan door het voeren van een humaan vluchtelingenbeleid. Door te werken aan een tolerante, gastvrije samenleving, waar mensen met verschillende religieuze en culturele achtergronden, seksuele voorkeuren, levensstijlen en leeftijden in harmonie en met respect voor elkaar samenleven. Door het zoeken van de dialoog in plaats van de confrontatie.

3A. Betrokken burgers; betrokken buurt, sociaal wijkbeheer

GroenLinks vindt het belangrijk dat burgers zeggenschap voor hun leefomgeving hebben en zich daar ook verantwoordelijk voor voelen. Dat betekent dat er veel zaken op wijk/buurniveau aangepakt kunnen en moeten worden.

De gestart projecten in het kader van sociaal wijkbeheer zullen door GroenLinks krachtig worden ondersteund en verder uitgebreid. Door het beschikbaar stellen van wijkbudgetten, kunnen bewoners proberen zelf problemen in hun directe omgeving aan te pakken. Bij het maken van plannen is het beter dat de gemeente de mensen die het aangaat vanaf het begin betrekt bij het probleem en het zoeken naar oplossingen. Niets is zo frustrerend voor meelevende buurtbewoners dan een compleet afgerond en volledig uitgewerkt plan dat zij op een inspraakavond gepresenteerd krijgen, waarin zij hoogstens nog een stoeptegel mogen verleggen.

Door een interactieve besluitvorming is niet alleen het draagvlak groter, maar ook de kans op slagen van de gezamenlijk gevonden oplossing. Via een volksinitiatief kunnen burgers een kwestie op de agenda van de gemeenteraad plaatsen. Dit is de meeste effectieve manier om problemen, die de mensen bezighouden onder de aandacht van de daarvoor verantwoordelijke bewindslieden te brengen.

Voorstellen:

- Buurtcomités kunnen een budget krijgen, bijvoorbeeld voor het onderhouden en schoonmaken van de eigen buurt en/of het verfraaien van de groenvoorzieningen.
- Een groep burgers kan, via een zogenaamd volksinitiatief, een onderwerp op de agenda van de gemeenteraad plaatsen.
- De gemeente stelt regels op hoe burgers ook in de toekomst, na het vervallen van de referendumwet, een raadgevend referendum kunnen aanvragen.
- In jaarlijkse wijkgesprekken kunnen bewoners met raadsleden overleg plegen over problemen in de wijk.
- Stukken die behoren bij besluitvorming behoren inzichtelijk te zijn voor alle burgers. Financiële drempels om dergelijke stukken te raadplegen zijn uit den boze.

3B. Preventie voor repressie

Criminaliteit en (het gevoel van) onveiligheid vormen een groot probleem. Om hier echt iets aan te doen, moet er op verschillende fronten meer gebeuren. Alleen meer politie en hogere straffen kunnen dit probleem niet oplossen. GroenLinks verzet zich tegen een eenzijdige nadruk op repressie. GroenLinks wil meer aandacht voor het voorkomen van ellende. Het bestrijden van criminaliteit begint met preventie en voorlichting.

Door bewoners met elkaar in contact te brengen, door hen daadwerkelijk invloed op hun omgeving te geven, door het instellen van wijkbeheerders wordt de leefbaarheid en de veiligheid groter.

Goede afspraken met woningcorporaties, politie, welzijnsorganisatie en bewoners over onderhoud en beheer van de openbare ruimte en een actief toezicht op naleving van regels en bestrijding van overlast, dragen bij aan een veilige, schone omgeving.

Als het toch fout gaat, moeten politie en justitie natuurlijk optreden. Met name in buurten en stads- en dorpscentra waar het onveiligheidsgevoel sterk is, is het van belang dat het gevoel van veiligheid door gericht preventief en indien

nodig repressief beleid wordt vergroot. GroenLinks is tegen maatregelen die ingrijpen in de privé-sfeer, zoals 'preventief fouilleren'. We willen heel terughoudend omgaan met ophangen van camera's.

Wat betreft soft drugs: Groenlinks is voor gereguleerde en gecontroleerde in- en verkoop. Dit onder het motto: Soft on soft drugs, hard on hard drugs!

Voorstellen:

- GroenLinks wil goede opvang voor dak- en thuislozen en verslaafden; bijvoorbeeld door 'beschermd wonen'-projecten en cliëntvolgsystemen.
- GroenLinks is tegen preventief fouilleren.
- De politie moet extra aandacht geven aan geweld tegen vrouwen in een kwetsbare positie. Voorbeelden zijn eerwraak, loverboys, of vrouwen die bedreigd worden door achterlating in het land van herkomst.

3C. Een humaan asielbeleid

Erkende vluchtelingen moeten als nieuwkomers de Nederlandse taal **goed** leren, dat betekent een hoger niveau dan wat nu in het algemeen bereikt wordt. Daarnaast krijgen ze een aanbod voor reïntegratie of participatie. Dit meedoen in de maatschappij draagt bij aan een snelle integratie op de arbeidsmarkt.

Asielzoekers hebben een onzeker bestaan in ons land. Ze verblijven voor korte of langere tijd onder sobere omstandigheden in grote asielzoekerscentra of terugkeerlocaties. Ondanks plechtige beloftes vanuit Den Haag lukt het niet altijd om uitgeprocedeerde asielzoekers veilig te laten terugkeren naar hun herkomstland. Gemeenten krijgen dan te maken met illegale plaatsgenoten die, als ze niet kunnen terugvallen op alternatieve opvangvoorzieningen, op straat zwerven en soms slachtoffer worden van uitbuiting. Daarom vindt GroenLinks dat onze gemeente uitgeprocedeerden moet opvangen om te voorkomen dat ze als illegaal op straat belanden.

4 Betaalbaarheid

Betaalbaar

GroenLinks staat voor een solide begrotingsbeleid dat voldoende ruimte biedt voor investeringen in publieke voorzieningen. Vooral gericht op de mensen met de minste kansen en op een noodzakelijk lokaal milieubeleid. Nu en in de toekomst. Gezien de financiële situatie van veel gemeenten is dat een zware opgave. Het vraagt heldere keuzes voor noodzakelijke investeringen en bijdragen. En het vraagt om een kritische houding ten aanzien van andere kosten, zoals die van aan- en uitbesteding en de inkoop van goederen en diensten, bijvoorbeeld de inzet van dure adviesbureaus. Ook zijn dure prestigeprojecten uit den boze en dient de gemeentelijke organisatie efficiënt te zijn.

Transparantie

De uitgaven van de gemeente dienen transparant en dus ook controleerbaar voor de geïnteresseerde leek te zijn. Inwoners, die niet deskundig zijn in geldzaken maar wel zouden willen weten wat er omgaat aan geld in onze gemeente, moeten zicht hebben op nut en noodzaak van

onze gemeentelijke financiën. De wijze waarop de begroting en de jaarrekening worden opgesteld en gepresenteerd moet helder en inzichtelijk zijn.

Gemeentelijke belastingen

Het kabinet blijft vanuit Den Haag bezuinigingen afkondigen. Op die manier wil ze haar huishoudboekje op orde brengen. Op lokaal niveau blijken de soms schrijnende gevolgen van het Haagse beleid. Ook in de gemeente Noordenveld is een voedselbank opgericht om het bestaan van mensen met een minimumuitkering een beetje te verlichten. Hoewel ambivalent, in deze tijd van luxe voor grote groepen is het toch eigenlijk een schande dat deze vorm van hulp noodzakelijk is, is dit initiatief financieel ondersteund.

GroenLinks vindt het dan ook heel belangrijk dat gemeenten middelen blijven houden om de negatieve gevolgen het hoofd te bieden, om andere keuzes te kunnen maken.

Het is daarom belangrijk dat de gemeente zelf ook een belastingbeleid kan blijven voeren.

De meeste mensen zijn best bereid belasting te betalen als ze weten dat de opbrengst wordt gebruikt voor goede, noodzakelijke zaken.

GroenLinks is daarom niet perse tegen verhoging van de OZB. Wel blijft ons standpunt: de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen.

Voorstellen:

- De gemeente gaat samen met andere gemeenten inkopen. Hierdoor ontstaan efficiencyvoordelen en zijn kwantumkortingen mogelijk.
- De gemeentelijke afdelingen worden doorgelicht op efficiency door middel van vergelijkende tests. Op die manier wordt duidelijk waar en hoe het gemeentelijk apparaat efficiënter en goedkoper kan functioneren.
- De gemeente kijkt kritisch naar de inhuur van externe deskundigheden. Dit is peperduur en vaak nauwelijks nodig.
- Bij bezuinigingen wordt niet automatisch de kaasschaaf gehanteerd maar wordt er daar bezuinigd waar de gevolgen het minst ingrijpend zijn. Ook hier geldt: GroenLinks komt op voor de zwakkeren in de samenleving. Dus bezuinigt GroenLinks niet op minimabeleid, maar wel op dure prestigeprojecten.
- De hondenbelasting wordt afgeschaft.
- Bouwvergunningen en dergelijke worden kostendekkend aan de afnemers in rekening gebracht.
- Daar waar commerciële bedrijven profijt hebben van gemeentelijke faciliteiten/grond/openbare ruimte moeten zij meebetalen aan de voorzieningen.
- Er komt een exploitatieverordening met daarin een *Fonds Bovenwijkse Voorzieningen*. Bij ontwikkeling van projecten storten ook projectontwikkelaars hier in geld. De gemeente sluit samenwerkingsovereenkomsten waarin geregeld wordt dat projectontwikkelaars bijdragen aan investeringen.
- Beleidsstukken worden als regel sober uitgevoerd. Fullcolourkaft en veel – dure – illustraties verhogen de kosten aanzienlijk.

5. Algemeen bestuur

GroenLinks vindt dat alle burgers moeten worden betrokken bij die zaken en beslissingen die voor hen van belang zijn. Daarom moeten burgers en belangengroepen meer invloed op de besluitvorming kunnen uitoefenen. Er moet wel sprake zijn van een keuzemogelijkheid.

Dat kan alleen als er ook alternatieven worden geboden.

Dit vereist het volgende:

- De gemeenteraad en de raadscommissies vergaderen in het openbaar. De agenda wordt tijdig gepubliceerd.
- De in de raadsvergadering genomen besluiten worden zo spoedig mogelijk gepubliceerd.
- Bij alle beslissingen die burgers aangaan, worden deze burgers betrokken.
- Bij inspraakprocedures wordt informatie gegeven over beleidsalternatieven en de consequenties daarvan.
- De burgers worden gestimuleerd om ook zelf met initiatieven te komen. Uiteraard worden die dan ook serieus in behandeling genomen.
- Van de behandeling van beleidszaken die een specifieke groep aangaan worden betrokkenen in een vroeg stadium op de hoogte gesteld. Met hen wordt ook overleg gepleegd.
- De gemeente benut de kennis en ideeën die onder de bevolking aanwezig zijn en zal deze informatie bij de besluitvorming betrekken;

Bovenal reageert de gemeente professioneel, vriendelijk en alert; de gemeente is er voor de burgers en niet andersom!

Veiligheid

De gemeente heeft de primaire taak om de openbare orde en veiligheid te handhaven.

GroenLinks vindt dat de *nota Integraal Veiligheidsbeleid* leidraad moet worden.

De gemeente moet de integrale benadering van veiligheid en handhaving coördineren en stimuleren.

De gemeente moet haar verantwoordelijkheid in dezen volledig waarmaken.

Zij mag zich niet achter capaciteitsgebrek verschuilen. Zij dient over voldoende menskracht te beschikken om de haar opgedragen taken op adequate wijze te kunnen uitvoeren.

Dit betekent dat er voor de uitvoering van de wettelijke taken geen belemmering mag zijn en dat daarnaast het ambitieniveau van de raad uitgevoerd moet worden.

De gemeente controleert niet slechts administratief maar ook ter plekke bij de bedrijven, ondernemingen en burgers of de vergunningseisen en wetten nageleefd worden. De gemeente voert een duidelijk en krachtig beleid. Als geconstateerd wordt dat er gebreken zijn en dat er niet volgens de eisen gewerkt wordt of aan de andere kant niet aan voldaan wordt, aarzelt de gemeente niet om als de situatie en/of de regelgeving dit vereist, een krachtig

"nee" te zeggen, eventueel sancties toe te passen en de eventueel gestelde termijnen waarbinnen aan herstel gewerkt mag worden, te respecteren. Het calamiteitenplan moet regelmatig worden aangepast en er moet regelmatig (op onderdelen daarvan) worden geoefend.

Voorstellen:

- GroenLinks is voor het behoud van het politiebureau in Roden met voldoende bezetting.